

**KWALITEITSNORMEN
BASISOPLEIDING EN NASCHOLING
IN DE REIZIGERSGENEESKUNDE
2022**

Inhoud

1. Waarom kwaliteitsnormen voor opleidingen in de reizigersgeneeskunde?	2
2. Wat zijn de kwaliteitsnormen voor basisopleiding- en nascholing?	3
2.1 Normen voor de basisopleiding	3
2.1.1 Normen met betrekking tot de <i>vorm</i> van de basisopleiding	3
2.1.2 Normen met betrekking tot de <i>inhoud</i> van de basisopleiding	4
2.2 Normen voor nascholing.....	4
2.2.1. Normen met betrekking tot <i>de vorm</i> van de nascholing	4
2.2.2. Normen met betrekking tot de vorm van e-learnings.....	5
2.2.3. Normen met betrekking tot de <i>inhoud</i> van de nascholing.....	6
3. Hoe kan ik mijn basisopleiding of nascholing laten certificeren?	7
3.1 De stappen van de aanvraagprocedure.....	7
3.2 Wat is een complete aanvraag?	7
3.3 Wie beoordeelt de aanvraag?	8
3.4 Wat kost het aanvragen van certificering?	8
3.5 Hoe lang is de certificering geldig?	8
4. Waar vinden cursisten het scholingsaanbod?.....	9
4.1 Presentie cursisten.....	9
5. Referenties.....	10

1. Waarom kwaliteitsnormen voor opleidingen in de reizigersgeneeskunde?

De doelstelling van het LCR is het bevorderen van de kwaliteit en uniformiteit van de reizigersgeneeskunde in Nederland. Professionals die reizigersadvisering als taak uitvoeren houden hun deskundigheid op peil door het volgen van scholing over dit vakgebied.

Aanbieders van scholing over dit vakgebied kunnen deze door het LCR laten toetsen op kwaliteit. Als het aangeboden onderwijs van voldoende kwaliteit is en voldoende raakvlak heeft met reizigersgeneeskunde wordt certificering verleend door het LCR.¹

Dit document geeft inzicht in de kwaliteitseisen waaraan de basisopleiding- en nascholingen aan reizigersgeneeskundig (huis)artsen en verpleegkundigen moeten voldoen om door het LCR gecertificeerd te kunnen worden. Tevens beschrijft het document de te volgen procedure voor het aanvragen van certificering van de scholing bij het LCR.

De Kwaliteitsnormen voor aanbieders van basisopleiding en nascholing aan professionals in de reizigersgeneeskunde zijn door het LCR KwaliteitsConsilium (KCa voor artsen en KCv voor verpleegkundigen) opgesteld. De Brede Werkgroep Reizigersadvisering (BWR) stelt deze normen vast. Voor het beoordelen van de vorm (de technische en didactische aspecten) van (na)scholingen die online wordt aangeboden wordt gebruik gemaakt van de door het ABFE (Accreditatie Bureau Format E-learning) opgestelde criteria.⁵

Doelgroep:

De normen zijn van toepassing op alle opleidingsinstituten die LCR-certificering willen aanvragen voor de basisopleiding of nascholing aan professionals, artsen en verpleegkundigen, die werkzaam zijn binnen de reizigersgeneeskunde.

Om in aanmerking te komen voor registratie in het LCR Kwaliteitsregister dienen (huis)artsen en verpleegkundigen die reizigersadvisering praktiseren aan te tonen dat zij deskundig zijn in het vakgebied. Zij dienen te voldoen aan alle voorwaarden voor registratie, waaronder het afronden van de basisopleiding, om zich te kunnen registreren. Daarna dienen zij ten minste veertig uur per vijf jaar te hebben deelgenomen aan LCR geaccrediteerde nascholing.^{2,3}

2. Wat zijn de kwaliteitsnormen voor basisopleiding- en nascholing?

De kwaliteitsnormen die hierna beschreven worden zijn van toepassing op scholing die wordt gegeven aan professionals (artsen en verpleegkundigen) die reizigersgeneeskunde als taak uitvoeren.

Er wordt onderscheid gemaakt tussen de *vorm* en *inhoud* van de basisopleiding en nascholing. De inhoud van de opleiding aan (huis)artsen en verpleegkundigen is grotendeels gelijk. Wel moet in het onderwijs aandacht zijn voor de verschillende bevoegdheden volgens de Wet BIG en zoals beschreven in de LCR Kwaliteitscriteria advisering en immunisatie van reizigers voor vaccinatiebureaus en huisartsenpraktijken (2021).

2.1 Normen voor de basisopleiding

De hierna beschreven kwaliteitsnormen hebben betrekking op de vorm en inhoud van de basisopleiding aan artsen en verpleegkundigen.

2.1.1 Normen met betrekking tot de *vorm* van de basisopleiding

1. De basisopleiding is goedgekeurd door de toetsingscommissie van de Brede Werkgroep Reizigersadviesing: het LCR KwaliteitsConsilium voor artsen (KCa) of het LCR KwaliteitsConsilium voor verpleegkundigen (KCv).
2. De basisopleiding tot reizigersgeneeskundig arts moet uit minimaal 30 contacturen bestaan.
De basisopleiding tot reizigersgeneeskundig huisarts bestaat uit minimaal 12 contacturen.
Voor reizigersverpleegkundigen is het aantal contacturen minimaal 36 uur.
3. De maximale accreditatie is 6 uur per dag. Inleiding en afsluitingen worden niet meegeteld.
4. De docenten zijn aantoonbaar expert in het onderwerp waarover zij lesgeven, blijktend uit een of meer van de volgende punten:
 - Publicaties in de vakliteratuur over het betreffende onderwerp.
 - Gedurende meerdere jaren werkzaam op het terrein waarin lesgegeven wordt. Hieronder wordt verstaan dat men daadwerkelijk de praktijk uitoefent in het onderwerp waarin lesgegeven wordt dan wel daadwerkelijk werkzaam is als reizigersgeneeskundig (huis)arts of reizigersverpleegkundige.
 - Registratie in het LCR kwaliteitsregister als reizigersgeneeskundig (huis)arts of verpleegkundige en ervaring in de uitvoering van de reizigersadviesing.
 - Deelname aan een van de LCR werkgroepen die het landelijke beleid bepalen.
5. De basisopleiding wordt ontwikkeld in samenwerking met reizigersgeneeskundig (huis)artsen en/of reizigersverpleegkundigen.
6. Voor verpleegkundigen sluit de basisopleiding aan bij de canMEDS rollen en HBO- kernkwalificaties, zoals beschreven in Bachelor of Nursing 2020.⁴
7. De basisopleiding wordt afgesloten met een toets die wordt beoordeeld door het KwaliteitsConsilium voor artsen (KCa) of verpleegkundigen (KCv).

2.1.2 Normen met betrekking tot de *inhoud* van de basisopleiding

Na het volgen van de basisopleiding heeft de reizigersgeneeskundige (huis)arts of reizigersverpleegkundige kennis over:

- het ontstaan, de organisatie en structuur van de reizigersgeneeskunde in Nederland;
- de geldende LCR Kwaliteitscriteria en wetgeving voor een verantwoorde uitvoering van reizigersgeneeskunde in Nederland;
- de geldende LCR Kwaliteitsnormen voor opleiding, registratie en herregistratie in het LCR kwaliteitsregister;
- het gebruik van de landelijke richtlijnen (de landenlijst en kaarten);
- de koude keten en vaccinbeheer;
- gezondheidsvoorlichting, consultvoering en gedragsverandering van reizigers;
- epidemiologie, besmettingswegen en preventie van reis-gerelateerde infectieziekten;
- de werking van vaccins in het algemeen en immunologie;
- nationale en internationale vaccinatieprogramma's;
- bijzondere reizigers: zwangeren, kinderen, immuungecompromitteerden, chronisch zieken, ouderen, langverblijvers;
- (verwijzing voor) diagnostiek van tropische aandoeningen.

Vaccineerbare aandoeningen van reizigers, kennis over:

- hepatitis A, hepatitis B, buiktyfus, gele koorts, rabiës, TBC, Japanse encefalitis, meningitis, tekenencefalitis, DKTP, BMR en COVID-19.

Niet vaccineerbare aandoeningen, kennis over:

- malaria: epidemiologie, preventie, profylaxe en noodbehandeling;
- reizigersdiarree: epidemiologie, preventie, kliniek en behandeling;
- hoogteziekte: preventie, kliniek en behandeling;
- arbovirussen: epidemiologie en preventie van (ten minste) dengue, chikungunya en zikakoorts;
- preventie van overige aandoeningen waaronder parasitaire aandoeningen (zoals schistosomiasis), bacteriële aandoeningen en overige arbovirussen (zoals West-Nile virus);
- soa's: epidemiologie, preventie en behandeling van seksueel overdraagbare aandoeningen en hiv;
- medische risico's van vlieguren.

2.2 Normen voor nascholing

De hierna beschreven kwaliteitsnormen hebben betrekking op de *vorm en inhoud* van de nascholing.

2.2.1. Normen met betrekking tot de *vorm* van de nascholing

1. De nascholing is goedgekeurd door het KCa of KCv.
2. De docenten zijn aantoonbaar expert op het terrein waarop zij lesgeven, blijktend uit een of meer van de volgende punten:
 - Publicaties in de vakliteratuur op het betreffende gebied;
 - Gedurende meerdere jaren werkzaam op het terrein waarin lesgegeven wordt; Hieronder wordt verstaan dat de docent daadwerkelijk de praktijk uitoefent in het

- onderwerp waarin lesgegeven wordt;
- Registratie als reizigersgeneeskundig (huis)arts of reizigersverpleegkundige en ervaring in de uitvoering van de reizigersadvisering;
 - Deelname aan een van de LCR werkgroepen.
3. De nascholing moet tot stand komen in samenwerking met LCR geregistreerde reizigersgeneeskundig (huis)artsen of reizigersverpleegkundigen.
 4. De maximale accreditatie is 6 uur per dag. Inleiding en afsluitingen worden niet meegeteld.
 5. In het geval van een buitenlandse nascholing die niet door een beroepsvereniging geaccrediteerd is komt norm 1 te vervallen. De inhoud van de nascholing wordt dan individueel getoetst en vergeleken met in Nederland erkende nascholingen.
 6. Voorbereidende opdrachten kunnen meetellen voor accreditatie met een maximum van één uur op voorwaarde dat deze toetsbaar is en het leerrendement inzichtelijk is.
 7. Voor buitenlandreizen geldt dat de onderwerpen waarvoor accreditatie wordt aangevraagd reizigersgerelateerd moeten zijn en dat de inhoud van het programma van te voren bekend moet zijn (zoals bijvoorbeeld welke problematiek behandeld zal worden bij een bezoek aan een lokaal ziekenhuis). Voor de docenten geldt ook hier dat zij aantoonbaar expert zijn op het terrein waarop zij lesgeven zoals beschreven onder punt 2.

2.2.2. Normen met betrekking tot de vorm van online (na)scholingen

De technische en didactische aspecten van e-learnings worden eerst beoordeeld door het ABFE (AccreditatieBureau Format E-learning). Zodra door het ABFE goedkeuring wordt verleend kan de aanvraag aangeboden worden bij het LCR. De aanbieder van de e-learning ontvangt 2 facturen een van de ABFE en de factuur van het LCR. Naast de normen m.b.t. de vorm van de nascholingen onder 2.2.1. zijn de ABFE normen aanvullend van toepassing.⁵ (<https://www.knmg.nl/opleiding-herregistratie-carriere/abfe.htm>)

- **E-learning** wordt gedefinieerd als alle deskundigheidsbevordering (DKB) waar de deelnemer niet fysiek aanwezig is en waarvan de inhoud verspreid wordt via elektronische dragers.
- **On-demand webcast** is een video-opname van een nascholingsbijeenkomst die op een ander willekeurig moment via internet gevolgd kan worden. Hiervoor gelden de criteria zoals opgesteld voor e-learning.
- **Live-webcast** is een nascholingsbijeenkomst met of zonder lijfelijke aanwezige deelnemers die tegelijk gevolgd kan worden op afstand. Hierbij wordt er onderscheid gemaakt tussen een kleinschalige live-webcast en grootschalige live-webcast. ABFE beoordeling bij een live-webcast (zowel kleinschalig als grootschalig) is niet van toepassing.
 - **Kleinschalige live-webcast** (tot 24 personen): bijvoorbeeld een workshop of een basisopleiding reizigersgeneeskunde waarbij in kleinere groepen samengewerkt wordt aan de leerdoelen. Hierbij is controle op deelname door een eindtoets niet noodzakelijk vanwege het interactieve karakter van de (na)scholing, waarbij de deelnemers zichtbaar zijn voor elkaar en voor de moderator/spreker(s). ABFE beoordeling is hier niet van toepassing. Voor de basisopleiding live en online is wel een eindtoets noodzakelijk.

- **Grootschalige live-webcast** (vanaf ca. 25 personen): Bijvoorbeeld een uitzending of stream van een presentatie of discussie. Hiertoe worden ook congressen gerekend met verschillende presentaties. Het gaat hierbij in de regel om een grote groep mensen die online niet (in beeld) zichtbaar zijn voor elkaar of voor de docent/moderator. Hierbij dienen interactieve vragen aan deelnemers te worden gesteld, ook ter controle van deelname (2-4 vragen per uur) en er is een posttoets.⁵
- Voor online-scholing geldt óók: 1 uur (na)scholing = 1 LCR accreditatiepunt. Minimum duur van een e-learning waarvoor LCR accreditatie kan worden aangevraagd is 30 minuten (0,5 punt). De maximale duur van een e-learning waarvoor LCR accreditatie kan worden aangevraagd is 6 uur per dag. Inleiding en afsluitingen worden niet meegeteld.

2.2.3. Normen met betrekking tot de *inhoud* van de nascholing

Binnen een nascholing kunnen basisonderwerpen (zie *Normen met betrekking tot de inhoud van de basisopleiding*) herhaald worden, maar is er in ieder geval aandacht voor actuele ontwikkelingen binnen de reizigersgeneeskunde.

Daarnaast kunnen de volgende onderwerpen aan bod komen:

- preventie van bacteriële aandoeningen: rickettsiosen, brucelose, lepra, antrax, pest, leptospirose, legionella;
- preventie van parasitaire aandoeningen: leishmaniasis, bilharzia;
- preventie van insecten en slangenbeten;
- het adviseren van specifieke groepen: migranten, militairen, expatriates, gezondheidszorg in het buitenland;
- fysisch / chemische gezondheidsrisico's: duiken, kou, hitte, hoogte, milieu, straling, luchtverontreiniging;
- gezondheidsproblemen bij reizen: begeleiden van zieke reizigers, repatriëren, jetlag, reisziekte, expeditie geneeskunde;
- terugkerende reiziger met diarree, koorts, huidproblemen/ tropische huidaandoeningen en diagnostiek van tropische aandoeningen.
- andere relevante onderwerpen voor de reizigersgeneeskunde zoals bijvoorbeeld COVID-19 en communicatietechnieken.

3. Hoe kan ik mijn basisopleiding of nascholing laten certificeren?

Er kan alleen LCR accreditatie worden toegekend aan onderwijs dat relevant is voor de uitvoering van reizigersgeneeskunde. Het aanvragen van certificering dient minstens twee maanden voor aanvang van de betreffende opleiding of nascholing bij het LCR te gebeuren. Wanneer deze termijn overschreden wordt, kan het zijn dat de aanvraag wordt behandeld nadat de scholing heeft plaatsgevonden. Indien de accreditatieaanvraag na het aanbieden van de complete nascholing wordt aangevraagd dient de opleider er rekening mee te houden dat het KwaliteitsConsilium minimaal 4 weken nodig heeft om een scholing te beoordelen waardoor de mogelijkheid bestaat dat de beoordeling na de betreffende nascholing plaatsvindt. De opleider is verplicht om binnen 4 weken na de nascholing de punten in PE online te vermelden.

3.1 De stappen van de aanvraagprocedure

Het aanvragen van certificering voor een basisopleiding of nascholing gebeurt via de webapplicatie PE-online.⁶

U dient de volgende stappen te doorlopen:

1. Op de website van het LCR --> www.mijnlcr.nl --> tabblad 'kwaliteit' staat een link naar PE-online. Via deze link komt u op de inlogpagina voor PE-online.
2. Als u nog geen account heeft voor PE-online, dan dient u deze eerst aan te maken.
3. Wanneer u een account heeft, kunt u inloggen zoals u gewend bent en in PE-online autorisatie aanvragen voor het LCR. Wanneer autorisatie is toegekend door het LCR kunt u een certificeringsaanvraag bij het LCR indienen.
4. De applicatie leidt u door de aanvraag en geeft aan welke bijlagen toegevoegd moeten worden. De aanbieder is verantwoordelijk voor het op juiste wijze indienen van de complete aanvraag. Indien de scholing per dagdeel gevolgd kan worden, gelieve dit ook zo aan te vragen en per dagdeel punten aan te vragen.
5. Na ontvangst van uw accreditatieaanvraag zal deze worden gecontroleerd door het KwaliteitsConsilium op inhoud en volledigheid. Als de gegevens niet compleet zijn of er is verdere informatie nodig, dan ontvangt u hierover via het systeem bericht.

3.2 Wat is een complete aanvraag?

Alleen complete aanvragen worden in behandeling genomen. Een complete aanvraag bevat de volgende documenten:

- Een volledig ingevuld aanvraagformulier
- Een dagprogramma
- Actuele presentaties, of ten minste een volledige samenvatting daarvan.
Een samenvatting moet ten minste de volgende informatie bevatten:
 - relevantie voor de reizigersgeneeskunde
 - duidelijke leerdoelen
 - per onderdeel kort wat er besproken zal worden
- Een recent CV van de docenten waaruit ervaring met reizigersgeneeskunde blijkt
- Eventueel een evaluatieformulier
- Eventueel een toets inclusief antwoorden
- Goedkeuring format van het ABFE in het geval van een e-learning. Dit geldt niet voor kleinschalige of grootschalige live-webcasts (zie 2.2.2).

3.3 Wie beoordeelt de aanvraag?

Toetsing voor scholing aan verpleegkundigen gebeurt door het KwaliteitsConsilium voor verpleegkundigen (KCv). Het toetsen van scholing voor artsen gebeurt door het KwaliteitsConsilium voor artsen (KCa). Er wordt beoordeeld of de basisopleiding of nascholing (vorm en inhoud) voldoet aan de kwaliteitsnormen. De vorm van een e-learning wordt beoordeeld door het ABFE, zoals beschreven in hoofdstuk 2.

Er wordt alleen accreditatie toegekend aan onderwijs dat relevant is voor de uitvoering van reizigersgeneeskunde.

Een voorbeeld. Een nascholing voor huisartsen over infectieziekten die voor 5 uur geaccrediteerd is door de CvAH, waarin één uur over een relevant onderwerp in de reizigersadvisering gaat, kan voor één uur gecertificeerd worden door het KCa. Dit telt dan voor een individuele huisarts voor één uur binnen de nascholingseis.

Voor (na)scholingen geldt 1 uur nascholing = 1 LCR accreditatie punt. Het aantal accreditatiepunten wordt afgerond in halve uren. Een kwartier over heel en een kwartier voor heel wordt naar boven afgerond. Voorbeeld: 2 uur en 15 minuten wordt 2,5 uur, 2 uur en 10 minuten wordt 2 uur, 2 uur en 45 minuten wordt 3 uur.

In de beoordeling wordt aangegeven hoeveel uur scholing of nascholing in het kader van de reizigersadvisering wordt toegekend. Het aantal toegekende accreditatiepunten kan afwijken van het aantal dat wordt aangevraagd. Het is de verantwoordelijkheid van de aanbieder om afwijkende accreditatiepunten te communiceren aan de deelnemers. Na afronding van de (na)scholing dient de aanbieder de behaalde punten van de deelnemers binnen de periode van 4 weken te verwerken in PE-online.

3.4 Wat kost het aanvragen van certificering?

Aan een certificeringaanvraag zijn kosten verbonden om de onkosten van afhandeling te dekken. Na het toekennen van het definitieve aantal accreditatiepunten wordt een factuur verzonden. Bij een afwijzing wordt minimaal het basistarief in rekening gebracht. De tarieven voor certificeringsaanvragen worden jaarlijks aangepast en zijn op aanvraag verkrijgbaar.

3.5 Hoe lang is de certificering geldig?

De certificeringsperiode van de basisopleiding en het Reizigers Advies en ToetsingsOverleg (RATO) is vijf jaar, mits het docentenkorps onveranderd blijft en de inhoud van het programma aan de actualiteit blijven aangepast. Het KwaliteitsConsilium dient minstens twee maanden voorafgaand aan elke verandering op de hoogte gesteld te worden, zodat herbeoordeling kan plaatsvinden. Mocht het KwaliteitsConsilium niet instemmen met de veranderingen dan kan de certificering tussentijds worden ingetrokken. Na vijf jaar moet een nieuwe aanvraag voor een inhoudelijke herbeoordeling van de basisopleiding ingediend worden.

Nascholing wordt beoordeeld voor de periode van een jaar. In dit jaar kan de scholing meerdere keren gegeven worden zonder opnieuw geaccrediteerd te worden, mits deze onveranderd blijft qua inhoud en vorm.

4. Waar vinden cursisten het scholingsaanbod?

Op het moment dat u uw accreditatieaanvraag heeft ingediend, wordt deze automatisch gepubliceerd in het actuele scholingsaanbod via PE-online onder het kopje 'Aanbod nascholingen voor Reizigersgeneeskundig (huis)arts' en 'Aanbod nascholingen voor Reizigersverpleegkundigen'.

Wanneer een accreditatieaanvraag is ingediend bij het LCR komt de scholing als 'aangevraagd' in het scholingsaanbod te staan.

4.1 Presentie cursisten

De presentie behoort binnen 4 weken na afronding van de (na)scholing door de aanbieder ingevoerd te zijn in PE-online. Hiervoor heeft u de naam, BIG nummer en het LCR relatienummer van de cursist nodig. De gevolgde cursus komt dan automatisch in het scholingsdossier van de professional.

5. Referenties

1. LCR Kwaliteitscriteria advisering en immunisatie van reizigers voor vaccinatiebureaus en huisartsenpraktijken (2021)
2. LCR Kwaliteitsnormen voor reizigersgeneeskundig (huis)artsen opleiding, registratie en herregistratie (2021)
3. LCR Kwaliteitsnormen voor reizigersverpleegkundigen opleidingen, registratie en herregistratie (2021)
4. Bachelor of Nursing 2020: Een toekomstbestendig opleidingsprofiel. Stuurgroep bachelor of nursing 2020, januari 2015
5. <https://www.knmg.nl/opleiding-herregistratie-carriere/abfe.htm>
6. www.PE-online.nl